

MARTINE VAN OS:

‘Ik denk veel aan vroeger. Maar kortgeleden voelt ook al als vroeger’

Ze is het vrouwelijke gezicht van *Tijd voor Max*. Ondertussen is ze ook een echtgenote en moeder die haar dierbaren wil beschermen tegen de huidige gevaren. En mist ze haar eigen moeder enorm. “Moeders worden in een periode als deze weer ongelooflijk belangrijk.”

Tekst: Bram de Graaf. Fotografie: Feriet Tunc. Styling: Brigitte Kramer. Visagie: Bart Brom.

H

Het besluit was snel na de uitbraak van het coronavirus genomen: de reis voor *We zijn er bijna!*, het programma dat ze deze zomer voor de tiende keer zou maken, werd afgeblazen. “Alles was in kannen en kruiken,” zegt presentatrice Martine van Os (63) met spijt in haar stem. “De reis zou naar Spanje gaan. Ik vind het vooral sneu voor de deelnemers. Het zijn ondernemende oude mensen die tot de laatste snik alles uit het leven willen halen.”

Wat is het programma voor jou gaan betekenen?

“Veel! Ik zie er elk jaar een beetje tegenop omdat ik lang van huis ben. Maar nu het niet doorgaat, merk ik dat het een belangrijk onderdeel van mijn leven is geworden. Vooraf denk ik veel na over de aanpak en de bestemming. En daarna werk ik zes weken aaneengesloten intensief samen met een ploegje. Erg raar dat ik hen nu niet zal zien.”

‘In vrijwel alle programma’s die ik maak, wordt hetzelfde in mij aangeboord, **namelijk de interesse in mensen en levens**’

Waarom past dit bij je?

“In vrijwel alle programma’s die ik maak, hoe verschillend van onderwerp ook, wordt hetzelfde in mij aangeboord, namelijk de interesse in mensen en levens. Ik vind dat boeiend. Het is iets wat ik van mijn ouders heb meegekregen: sta open voor mensen en benader ze onbevooroordeeld.”

Het is ook een reden dat ze zich zo thuis voelt bij *Tijd voor Max*, dat ze sinds 2006 presenteert. Vanwege de bijzondere situatie waarin we verkeren zijn de uitzendingen daarvan verlengd tot begin juli. “We werken ons momenteel uit de naad,” zegt ze. “We willen, juist nu, ons publiek zo goed mogelijk bedienen en informeren. Onderwerpen en gasten worden dagelijks aangepast, afhankelijk van het laatste nieuws. Dat maakt het erg intensief. Ik sta voortdurend in de hardloopstand. Toch geeft het gevoel dat ik me nog enigszins nuttig kan maken ook energie.”

Welke impact heeft de situatie op jou persoonlijk?

“Mijn man Wouter valt in een risicogroep. Hij komt de deur niet uit, dus het contrast tussen ons is groot. Normaal laad ik in het weekend op door af te spreken met mijn kinderen of vrienden; dat kan nu niet. Mijn dochter Bo was laatst jarig. Ze woont in Amsterdam. We hebben haar op straat op gepaste afstand een cadeautje in de handen gestopt en handkusjes toegeworpen. En daarna zijn we weer teruggedreden naar Hilversum. Het was bizar en verdrietig. Maar ik wil het risico niet nemen. Twee van onze vrienden die kerngezond waren zijn door het virus op de intensive care beland. Zo ingrijpend.”

Met welk gevoel word je tegenwoordig 's ochtends wakker?

“Ik denk veel aan vroeger. Maar wat opvalt: kortgeleden voelt ook al als vroeger. Drie maanden geleden leefden we nog in een heel andere wereld. Elke

OVER MARTINE

Martine werd op 3 april 1957 in Den Haag geboren. Na de Academie voor Expressie door Woord en Gebaar maakte ze deel uit van verschillende theatergroepen en was ze op televisie te zien in onder meer *Familie Oudenrijn*, *Zeg 'ns aaa* en *Medisch Centrum West*. Ook speelde ze in enkele Sinterklaasfilms. Als presentatrice werd ze bekend met *Lieve Martine* (KRO) en sinds 2006 met *Tijd voor Max* (Omroep Max). Vanaf 2011 maakt ze elke zomer *We zijn er bijna!*. Ze is getrouwd met beeldend kunstenaar Wouter Stips en heeft een dochter Bo (32) en een zoon Julian (29).

keer als ik ontwaak, moet ik mezelf in de arm knijpen en afvragen: gebeurt dit echt? Ik ben ook al een paar keer wakker geschrokken met de gedachte: ik moet naar mijn moeder en haar helpen. Ze is zes jaar geleden overleden. In de laatste fase heb ik haar intensief verzorgd. Ik was dat beeld een beetje kwijt. En nu popt dat gevoel weer op. Ik hoor dat ook van mijn vriendinnen. Moeders worden in zo'n periode opeens weer ongelooflijk belangrijk. Ik mis haar enorm, maar anderzijds ben ik ook blij dat ze dit niet hoeft mee te maken.”

Welk gevoel overheerst als je aan haar denkt?

“Een gevoel van warmte, samenzijn, geborgenheid. Een veilige haven. En praten: ze was een enorme praatmoeder. Daar heb ik veel aan gehad en dat mis ik. Ik zou haar nu graag bellen om goede raad.”

Ze was nogal dominant, vertelde je eens.

“Ja, maar ook heel beschermend. Het was heel liefdevol, maar dat kon soms beklemmend zijn. Voortdurend had ik het gevoel dat ze over mijn schouder

meekeek en dat ik mijn leven moest leiden op een manier waar zij in elk geval tevreden mee zou zijn. Mijn oma overleed na een lang ziekbed toen mijn moeder dertien was en dat had een grote impact op haar leven. Haar veiligheid was weg en ze moest al jong zelfstandig zijn. Als kind voelde ik hoe blij ze was met mijn broer en mij; ze had weer iets wat echt bij haar hoorde. Omdat ze zelf niet het voorbeeld van haar eigen moeder kende, beschermde ze ons echter enorm. Ze besepte niet dat dat ook beklemmend kon werken.”

Martine groeide op in Den Haag, haar ouders waren socialisten in hart en nieren en actief voor de PvdA. Oud-premier Joop den Uyl was een huisvriend en beide gezinnen gingen met elkaar op vakantie. “Mijn vader en moeder hebben elkaar ontmoet op de redactie van *Het Parool*,” vertelt ze. “Ze vonden elkaar helemaal in het socialisme. Maar dat was waarschijnlijk ook het enige, want verder was het niet zo'n bijster goed huwelijk. De belangrijkste boodschap van mijn opvoeding was: je bent niet alleen op de wereld en eerlijk zullen we alles delen, enorme rijkdom was iets verderfelijks. En ook: oordeel niet meteen over een ander, kijk verder dan je neus lang is. Want in de basis is de mens oké. Ik heb daar veel aan gehad. ►

Het is prettig om zo in het leven te staan, en ik kan het in mijn werk goed gebruiken.”

Wat was je droom als kind?

“Al van kleins af aan heb ik een enorme drang naar bewegen. En dat heb ik nog steeds. Het kan zomaar zijn dat ik plotseling opspring als ik met Wouter op de bank zit en muziek hoor. Wouter kijkt me dan aan van: oké, ze moet kennelijk weer. Maar Wouter kent dat zelf ook met beeldende kunst creëren, dat is ook een innerlijke drang. Ik wilde danseres worden en ging naar de dans-academie, maar het was te introvert voor me. Ik miste iets en wilde naar de Toneelschool. Op aandringen van mijn ouders werd het de Academie voor Expressie door Woord en Gebaar, dat was een docentenopleiding en bood meer zekerheid. Weer deed ik eigenlijk wat zij van mij verlangden, maar ik was er op mijn plek en het pakte uiteindelijk goed uit.”

Op de Academie werd je verliefd op Wouter, die daar als docent werkte.

Was dat om je aan je ouders te onttrekken of zocht je die bescherming die zij gaven bij hem?

“Ik geloof niet dat ik op hem viel omdat ik net als thuis naar bescherming verlangde. Ik vond hem gewoon ontzettend spannend en leuk. Mijn ouders vonden het prima, zolang ik maar mijn eigen boterham verdiende. Dat vind ik geen slechte.”

Nadat je het huis uit was, zijn je ouders gescheiden. Heb je dingen bewust anders gedaan dan hen?

“Bewust weet ik niet. Wouter en ik hebben het goed en gezellig, maar soms vliegen hier ook de potten en pannen door de kamer. Maar dat gaat ook weer over. We hebben elkaar altijd vrij gelaten

‘Wouter en ik hebben het goed en gezellig, maar soms vliegen hier ook *de potten en pannen door de kamer*’

in wat we doen. Wouter wilde soms langere periodes naar het buitenland om te schilderen. Dat vond ik moeilijk, maar als ik van hem hield moest ik hem die vrijheid geven. Dat had hij ook. We gaan mee in elkaars werelden.”

En heb je als moeder bewust dingen anders gedaan dan je eigen moeder?

“Wat ik zelf als last heb ervaren, heb ik getracht anders te doen. Maar of dat is gelukt...? Mijn kinderen zijn heel tevreden, zeggen ze. Ik heb ze met dezelfde normen en waarden proberen op te

voeden als waarmee ik zelf ben grootgebracht: zorg voor elkaar en zorg dat je je eigen boontjes kunt doppen. En geld is niet allerbelangrijkst; volg je hart. Julian heeft de modeacademie gedaan. Hij maakt vrij werk en exposeert, net als zijn vader. Bo deed op de Filmacademie productiedesign en is vormgever.”

Zou je ze nu niet het liefst weer thuis hebben?

“Zeker. Bo woont samen, maar Julian woont alleen. Dat vind ik verschrikkelijk, want stel dat hij ziek wordt; wie zorgt er dan voor hem? Ik merk andersom hun bezorgdheid om ons, zeker ten opzichte van Wouter. Ze realiseren zich onze kwetsbaarheid. Toen ze net uit huis

MARTINES FAVORIETEN

BOEK “Ik lees nu *Confettiregen* van Splinter Chabot. Het gaat over zijn coming-out. Net als Splinter valt onze zoon Julian op mannen, daardoor zit er ook veel herkenbaars in.”

TELEVISIE “Wouter en ik zijn momenteel erg van de tv-spelletjes; *Met het mes op tafel*, *Per seconde wijzer*, *De slimste mens*, *Twee voor twaalf*... We spelen dan op de bank mee. Omdat je actief mee moet doen, leidt het me af en ontspan ik.”

ETEN “Alles wat rauw is: tonijn, zalm, carpaccio.”

DANSMUZIEK “Alles wat swingt

en funky is.”

STAD “Lissabon; een heerlijke stad in een fantastisch land. We hebben er prachtige tijden beleefd en kijken daar met veel plezier op terug.”

STRAND “Ik ben opgegroeid met het Scheveningse strand en kom graag op Schiermonnikoog. Op de Waddeneilanden zijn heerlijk rustige stranden. Strand staat voor mij voor adem en ruimte. In alle seizoenen is het fijn om daar te zijn, of het nu stormt of zonnig is. Soms mijmeren we over een huisje in de duinen, maar ik ben bang dat ik dan mensen om me heen mis.”

waren, had ik enorm veel last van het legenestsyndroom. Dat was ik lang kwijt, maar nu voel ik dat weer sterker. En er komen ook zorgen bij: hoe ziet hun toekomst eruit? Beiden zijn zzp'er en omdat alles stilligt hebben ze geen inkomsten. Hoe lang gaat dit duren? Daar kan ik echt wakker van liggen.”

Wat leer je in een periode als dit over het leven?

“Een studiogast in *Tijd voor Max* zei: ‘Een maand geleden wisten we nog precies hoe ons leven er over een maand uitzag. En nu niet. Dat is het moeilijke.’ Ik dacht toen: nee, we dachten te weten hoe het eruit zou zien, maar in feite weet je het nooit. Het heeft lang redelijk goed uitgedaagd en doorgesudderd. En nu is dat niet zo. Soms voel ik een enorme paniekvlaag opkomen over hoe het nu verder moet. Maar op andere momenten komt er een enorme rust over me en hoop ik, als dit straks over mag zijn, dat er in elk geval een rustigere, mooiere wereld is overgebleven. Dingen zullen radicaal zijn veranderd, verwacht ik. Ik merk nu heel erg – en eigenlijk wist ik dat al – dat we zo verschrikkelijk aan het jagen en jachten waren. Constant rennen we met volgeplande agenda's achter onszelf aan, van het een naar het ander. En maar plannen. Afgelopen winter had ik, wat ik normaal nooit doe, ver van tevoren een reis voor deze zomer gepland. Vluchten en hotels waren geboekt. Uiterekend nu gebeurt dit. Ergens vind ik dat ook mooi, hoe gek dat ook klinkt. Misschien gaat het rust brengen, waardoor we meer aandacht krijgen voor elkaar. Waardoor we anders naar elkaar gaan kijken en anders in het leven staan. En gaan we wat mogelijk is weer meer waarderen. Want als er iets is wat wij van deze tijd kunnen leren, is dat zien wat werkelijk belangrijk is.” ■